



Universiteit
Leiden
The Netherlands

Interview met Daphne Smeets -Rijksvoorlichtingsdienst- Bilt, B. van der

Citation

Bilt, B. van der. (2000). Interview met Daphne Smeets -Rijksvoorlichtingsdienst-. *Bestuurskundige Berichten*, 15(2), 10-11. Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234307>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234307>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Interview met Daphne Smeets - Rijksvoorlichtingsdienst -

Bas van der Bilt

Na politicologie gestudeerd te hebben in Leiden, met als oriëntatie de internationale richting, is Daphne Smeets vorig jaar afgestudeerd in vergelijkende politicologie. Tegenwoordig is ze volop actief in de landelijke politiek, bij de Afdeling Informatievoorziening onder de Directie Voorlichting bij de RVD.

Ze is daar terechtgekomen door vorig jaar eind maart te reageren op een vacature in de Volkskrant. Men zocht naar een nieuwsredacteur. Na gescreend te zijn door de BVD werd ze aangenomen. Om uit te vinden wat werken bij de RVD in de praktijk inhoudt, had ik een interview met haar.

Kun je omschrijven wat je werkzaamheden bij de RVD inhouden? Het is nogal een aparte functie die niet alles zegt over wat werken bij de RVD inhoudt. Onze redactie is 24 uur per dag, 7 dagen in de week bemensd om ervoor te zorgen dat de minister-president goed geïnformeerd is. Daartoe kijken we TV, luisteren naar de radio en lezen we alles wat los en vast zit. Het is de bedoeling dat we een selectie van het nieuws maken en de belangrijke dingen eruit filteren, en die geven we aan de minister-president door. Het is vaak hectisch werk, er moet snel besloten worden wat wel en wat niet wordt doorgesluisd. Daarnaast maken we twee keer per dag een knipselkrant die naar de Eerste en de Tweede Kamer, de koningin, de departementen, de Raad van State en dergelijke organen gaat. Het contact met de minister-president verloopt via de directeur (Eef Brouwers) of de adjunct-directeur (Gerard van der Wulp) van de RVD.

Naast voorlichting over het Koninklijk Huis, waar de meeste mensen de RVD van kennen, verzorgt de dienst ook de voorlichting over het algemeen regeringsbeleid. Vandaar dat de RVD onder het ministerie van Algemene Zaken ressorteert. Bij de Directie Voorlichting moeten we van alles op de hoogte zijn, daarom is het van belang een politicologische, bestuurskundige of journalistieke achtergrond

tussen goed en fout is de marge vrij klein

te hebben. Je moet onderscheid kunnen maken tussen wat te gedetailleerd is voor Kok om te weten en wat hij wel moet weten omdat het aan zijn coördinerende functie raakt. Daar is inzicht dat je tijdens de studie opdoet voor nodig. De RVD is een soort spil tussen de overheid en de journalistiek. Daar ligt een spanningsveld: aan de ene kant willen journalisten zoveel mogelijk weten, aan de andere kant willen ze een goede relatie onderhouden met

de overheid zodat ze op de lange termijn goed geïnformeerd blijven. Voor de overheid geldt hetzelfde andersom. Het is dus een spanningsveld tussen aan de ene kant wel bepaalde zaken naar buiten brengen en andere niet terwijl journalisten wel meer willen weten. Het beslissen over hoe ver we gaan met het geven van informatie gebeurt in samenspraak met de regering of het Koninklijk Huis.

Klopt het beeld van je werkzaamheden dat je zelf een grote ruimte hebt om in te vullen hoe je ze verricht?

De specifieke opdracht die ik heb is gebonden aan bepaalde richtlijnen, waar continu op wordt teruggekoppeld. Je moet informatie selecteren op hele hectische momenten, bijvoorbeeld als de ochtendkranten net uit zijn. Binnen een uur moet daar een selectie van gemaakt worden, je kan dus wel eens iets over het hoofd zien. Je krijgt dagelijks feedback of de selectie die je gemaakt hebt wel of niet goed was. Er is wel een grote zelfstandigheid in het nemen van beslissingen over wat wel en wat niet doorgegeven wordt, maar tussen goed of fout is de marge vrij klein. Daar zit wel een bepaald risico in, maar het is ook iedere keer een uitdaging.

Hoe is de RVD opgezet?

Er zijn drie directies, waaronder die van het Koninklijk Huis dus. Daarnaast is er de Dienst Toegepaste Communicatie (DTC), waar postbus 51 onder valt. Deze dienst houdt zich voorts bezig met communicatie-onderzoek en het uitvoeren van communicatie-opdrachten, ook voor andere departementen, en staat vrij los van het eigenlijke overheidsbeleid. Dan is er nog de Directie Voorlichting waar mijn afdeling onder valt.

Hoe zie je het belang van voorlichting voor het functioneren van het openbaar bestuur?

Voorlichting is van groot belang in het kader van betrouwbaarheid van de

betreft het algemeen regeringsbeleid: premier Kok geeft elke vrijdagavond een persconferentie en daarna nog een interview op de radio en televisie, en dat gebeurt in alle openheid. Dingen die zich in voorbereidings-traject bevinden worden natuurlijk nog niet naar buiten gebracht.

Besteedt men binnen de RVD speciale aandacht aan hoe men overkomt op het publiek? Is er bijvoorbeeld een soort van mediatraining?

Er wordt zeker gelet op hoe we overkomen. Onze redactie is altijd bezet en dat houdt in dat 's avonds en 's nachts alle telefoontjes bij ons terecht komen. Dan krijg je dus wel eens vragen over zaken waar de redactie niet over gaat, zoals het Koninklijk Huis. Je wordt er wel op getraind om daar goed mee om te gaan. Een voorbeeld dat erg van deze tijd is van hoe de RVD er mee bezig is hoe men naar buiten overkomt, is internet. Sinds een klein jaar heeft het ministerie van Algemene Zaken een eigen website die door ons onderhouden wordt. Daarnaast onderhouden we ook de website van het Koninklijk Huis en die van Postbus 51. Het wordt heel erg belangrijk gevonden dat de burger daar veel info vandaan kan halen. In de toekomst gaat dat zeker een grote rol spelen. Een andere toepas-



Vriendin volgt de RVD

sing van ICT binnen de RVD is intranet.

Heb je ervaring met voorlichting in crisistijden, zoals bijvoorbeeld onlangs bij het aftreden van Papper?

Dan is het heel druk en worden er extra redacteurs opgetrommeld. Alle reacties in de media worden bijgehouden en geselecteerd. Het daadwerkelijke voorlichten bij echt belangrijke dingen gebeurt door de directeur of de adjunct-directeur. Het kan wel voorkomen dat ik contact met hen opneem of dat zij mij instrueren, zij zijn immers niet altijd aanwezig op het ministerie.

Hoe zie je de rol van de RVD in de toekomst?

Onverminderd noodzakelijk, er moet gewoon woordvoering gedaan worden over het algemeen regeringsbeleid. Misschien zal de RVD zelfs een belangrijkere rol krijgen. De voorlichters van alle ministeries vergaderen elke donderdag met elkaar bij Algemene Zaken om onderling af te stemmen wat er tijdens de minister-raad besproken zal worden. Tevens wordt besproken hoe de afwikkeling daarvan naar buiten toe verder moet, bijvoorbeeld het versturen van persberichten. Ik denk eerder dat RVD een nog sterker coördinerende rol daarin zal vervullen en meer werk uit handen neemt van andere ministeries, dan andersom. Dit om nog meer eenheid van voorlichting te bewerkstelligen.

Dan nog de onvermijdelijke slotvraag: wanneer is het huwelijk van Willem-Alexander en Maxima?

(Lachend) Geen commentaar.

spil tussen overheid en journalistiek

overheid. Het openbaar bestuur moet gecontroleerd kunnen worden en daar speelt voorlichting een essentiële rol in. De hele voorlichting wordt veel kritischer gevolgd tegenwoordig. Er wordt over meer dingen voorlichting gegeven, wat ook te maken heeft met de Wet Openbaarheid Bestuur. Op de redactie werken wij ook radio- en TV-teksten uit, en als journalisten die gemist hebben bellen ze de RVD daar wel eens voor. Wat dat betreft merk je dat journalisten daar wat luier in worden. Als de tekst al uitgewerkt was, zijn we vrij makkelijk in het geven van die informatie. Het beeld over de RVD dat wellicht in de samenleving heerst, dat de dienst een gesloten karakter heeft en selectief is in wat naar buiten wordt gebracht, heeft te maken met het feit dat men zorgvuldig met informatie moet omgaan. Tegenwoordig wordt alles breed uitgemeten en daarom zijn we bij de RVD heel erg op onze hoede. Wat